

29.06.2018 r.

Gospodarka wodociągowa i kanalizacyjna w województwie lubelskim w 2017 r.

↓ 27,8m³
Zużycie wody na 1 mieszkańca

Zachodzące w Polsce przemiany społeczno-gospodarcze, dbałość o poprawę stanu środowiska, nowe rozwiązania technologiczne to tylko kilka czynników, które miały wpływ na infrastrukturę wodociągowo kanalizacyjną. Dysproporcja w długości obu sieci wskazuje, że sieć kanalizacyjna ma charakter wtórny. W miastach rozwój systemów kanalizacyjnych w dużej mierze nadąża za rozwojem systemów wodociągowych. Po raz

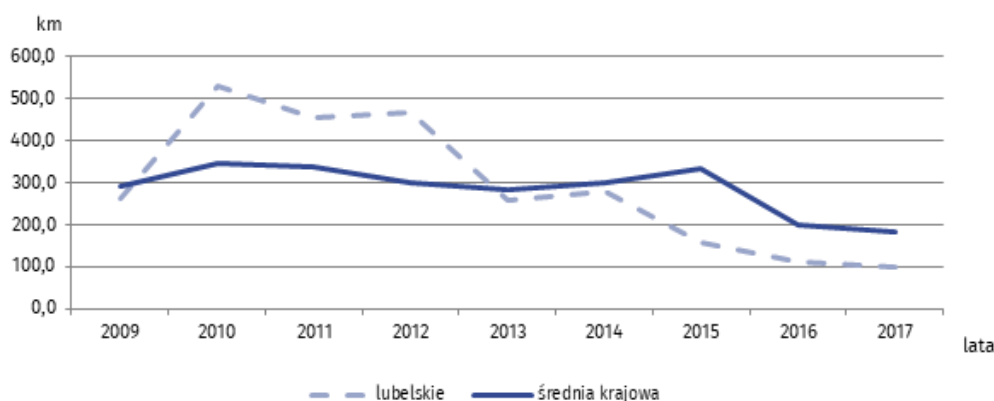
kolejny w 2017 roku w województwie lubelskim odnotowano mniejszą dynamikę rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, która wynosiła odpowiednio 0,5% i 1,1%.

Pozytywne zmiany ilościowe i jakościowe w wyposażeniu w urządzenia infrastruktury wodociągowo-ściekowej wpływają na poprawę warunków życia ludności.

Sieć wodociągowa.

W 2017 r. całkowita długość eksploatowanej sieci wodociągowej w województwie lubelskim wynosiła 21233 km i stanowiła 7% długości tego typu sieci w Polsce. W poszczególnych powiatach układ sieci w podziale na obszary miejskie i wiejskie był zróżnicowany i tak aż 86,2% sieci wodociągowej znajdowało się na terenach wiejskich. Dysproporcje między poszczególnymi powiatami w długości sieci wodociągowych obszarów wiejskich i miejskich uwarunkowane są przede wszystkim różnicami w koncentracji ludności oraz gęstości zabudowy.

Wykres.1 Sieć wodociągowa oddana do eksploatacji

W 2017 roku w województwie lubelskim oddano do eksploatacji 98,8 km sieci wodociągowej rozdzielczej tj. o 11,9 km mniej niż w 2016 roku. Tylko w trzech powiatach: chełmskim, lubelskim i w mieście Lublinie rozbudowa sieci przekroczyła 10 km, na co miały wpływ ukończone inwestycje wodociągowe dofinansowane ze środków unijnych. Województwo lubelskie znalazło się na 13 miejscu w skali kraju pod względem długości oddawanych do eksploatacji nowych sieci wodociągowych, z udziałem wynoszącym 3,4%.

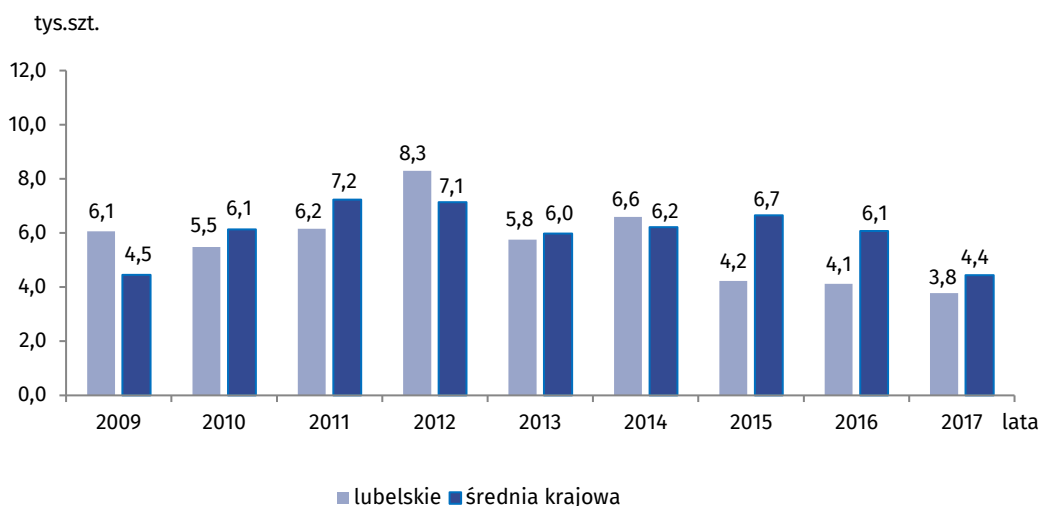
Systematycznie postępuje rozwój infrastruktury wodociągowej województwa lubelskiego, chociaż w dalszym ciągu jego dynamika jest niższa w porównaniu z innymi województwami w kraju.

Tablica. 1 Efekty rzeczowe inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych

Wyszczególnienie	Polska		woj. lubelskie	
	2016	2017	2016	2017
Sieć oddana do eksploatacji w km:				
wodociągowa	3213	2913	111	99
kanalizacyjna	4272	2840	107	57
Budynki podłączone do sieci:				
wodociągowej	97228	71085	4126	3776
kanalizacyjnej	152135	81954	5044	1247

Jednym z efektów rozbudowy sieci wodociągowej są nowe podłączenia budynków, jednakże ich liczba nie jest wyłącznie związana z nowymi inwestycjami, ponieważ rozbudowa przyłączy odbywa się również na już istniejących odcinkach sieci rozdzielczej.

Wykres 2. Nowo oddane przyłącza wodociągowe do budynków mieszkalnych

W 2017 r. w województwie lubelskim najwięcej budynków mieszkalnych podłączono do sieci wodociągowej w powiatach: lubelskim (601), lubartowskim (530) i łukowskim (330), natomiast najmniej w powiatach: hrubieszowskim (55), janowskim (45) oraz w mieście Chełmie (39). Podobnie jak w dwóch ostatnich latach, udział budynków wyposażonych w sieciowe instalacje wodociągowe zwiększył się o 0,3 p. proc. i wynosił 80,6%. W latach 2015 - 2017 największy udział budynków podłączonych do sieci wodociągowej (powyżej 90%) zanotowano w powiatach: biłgorajskim, lubartowskim, łęczyńskimi, łukowskim, a najmniejszy (poniżej 65%) w powiatach: hrubieszowskim, zamojskim i w mieście Chełmie.

Przeważająca ilość (75,4%) wszystkich przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w województwie lubelskim znajdowała się na obszarach wiejskich.

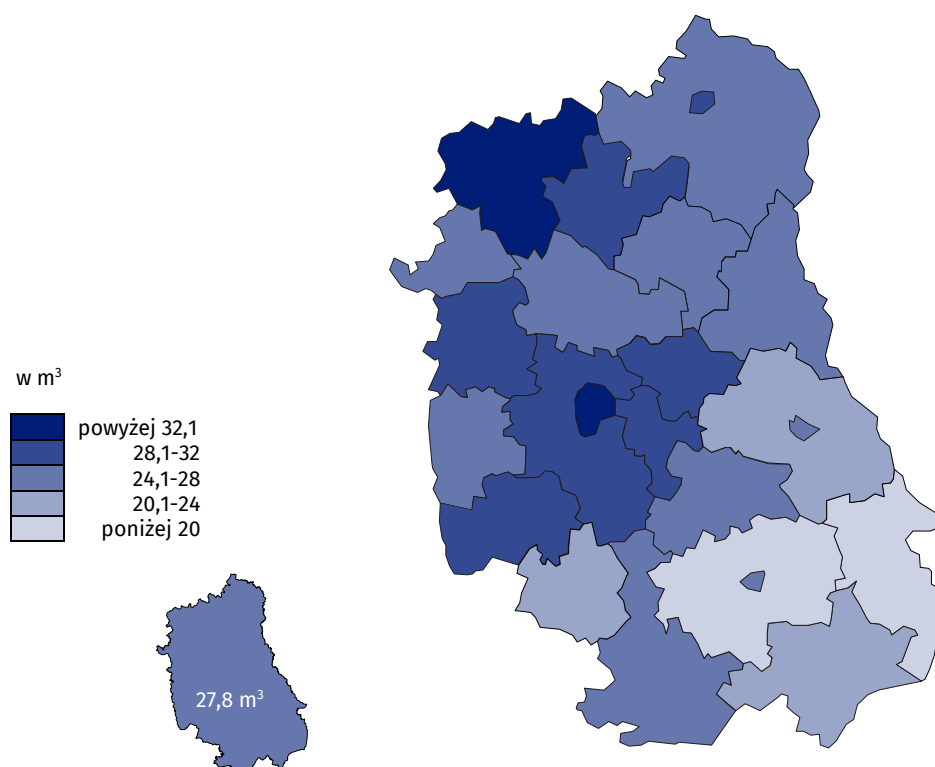
Zużycie wody

Przeprowadzone w ostatnich latach inwestycje i modernizacje sieci wodociągowej miały wpływ na uruchomienie nowych źródeł zasilania bądź rozbudowę już istniejących ujęć wody. W województwie lubelskim źródłem zaopatrzenia wodociągów sieciowych są zasoby wód podziemnych. Z tego typu wodociągów 64,8 % wody dostarczono do gospodarstw domowych i indywidualnych gospodarstw rolnych, natomiast pozostała woda została przeznaczona na cele produkcyjne i inne. Województwo lubelskie jako jedyne w kraju nie korzystało z powierzchniowych ujęć wody, z których pochodzi 28% pobranej w 2017 roku w Polsce wody.

Zużycie wody w gospodarstwach domowych jest zróżnicowane w poszczególnych województwach i uwarunkowane przede wszystkim poziomem urbanizacji i wyposażeniem w wodociągi sieciowe. W ciągu minionych kilku lat na przeciętne zużycie wody, szczególnie w miastach, miały wpływ m.in.: ceny dostarczanej wody i koszty świadczonych usług, zastosowanie nowych technologii związanych z instalowaniem dokładniejszych wodomierzy oraz edukacja społeczeństwa w zakresie oszczędzania wody. W 2017 r. mieszkaniec miast zużywał średnio o 15% wody więcej niż mieszkaniec wsi. Zużyciem wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca przekraczającym średnią krajową (31,8 m³) odznaczały się gospodarstwa domowe położone w województwach mazowieckim, wielkopolskim, łódzkim, pomorskim, podlaskim, kujawsko-pomorskim, dolnośląskim i zachodniopomorskim. Najniższe zużycie wody, nieprzekraczające 27,0 m³, odnotowano w województwach podkarpackim i świętokrzyskim. Dla porównania, mieszkaniec województwa lubelskiego zużył średnio 27,8 m³ wody, tj. o 4 m³ mniej niż przeciętny mieszkaniec Polski. W województwie lubelskim w stosunku do poprzedniego roku średnie zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca zmalało o 0,2 m³, to jest o 0,7%. Spośród 24 powiatów w powiecie łukowskim i mieście Lublinie zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca było wyraźnie wyższe od średniej krajowej i wynosiło odpowiednio: 34,3 m³ i 34 m³. Zużycie wody powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano jeszcze w 7 powiatach, wśród których najwięcej wody zużyli mieszkańcy powiatu lubelskiego (29,6 m³) i radzyńskiego (30,5 m³). W 2017 r. w województwie lubelskim najniższe zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiatach zamojskim, hrubieszowskim, chełmskim, janowskim, tomaszowskim i wynosiło ono odpowiednio 16,4 m³, 19,5 m³, 21,8 m³, 22,7 m³ i 23,9 m³. Główną przyczyną takiego stanu była m.in słabiej rozwinięta sieć wodociągowa na ich terenie oraz korzystanie przez mieszkańców z własnych studni głębinowych. W pozostałych miastach na prawach powiatu, zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca pozostało na podobnym poziomie jak w 2016 r.

W dalszym ciągu część mieszkańców wsi nie korzysta z sieci wodociągowych, lecz z własnych studni głębinowych, z których czerpie wodę na potrzeby gospodarstw domowych

Mapa.1 Zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie lubelskim w 2017 r.

Zużycie wody w miastach na prawach powiatu:

- Biała Podlaska – 28,3
- Chełm – 26,4
- Lublin – 34,3
- Zamość – 27,8.

Jednym z większych problemów w gospodarowaniu wodą są straty, na które wpływają głównie awarie sieci oraz przyłączy wodociągowych. W 2017 r. w Polsce odnotowano ponad 81 tys. awarii, z czego 4,3% miało miejsce w województwie lubelskim. Ważnymi czynnikami

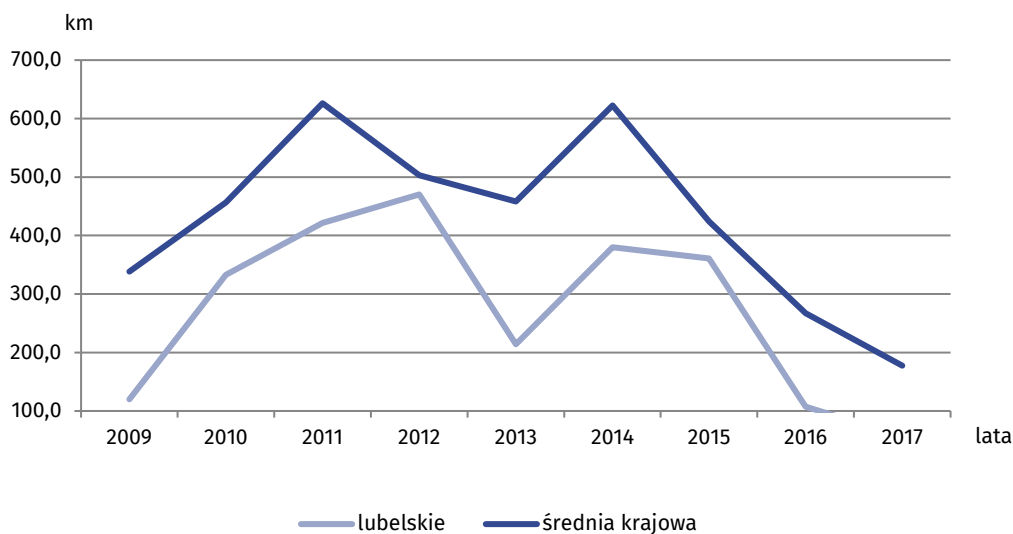
wpływającymi na straty wody i ich rozliczenie są: dokładność pomiaru wody zryczałtowanej, kradzież i nielegalny pobór wody, nieprawidłowy odczyt wodomierzy, liczba przyłączy (im więcej przyłączy tym większe straty). W celu obniżenia strat wody należy ograniczyć ilość wody rozliczanej ryczałtem, kontrolować stan i jakość wodomierzy oraz nieuczciwych odbiorców, którzy pobierają wodę z sieci nielegalnie.

Sieć kanalizacyjna

W województwie lubelskim charakterystyczną cechą gospodarki wodno-ściekowej jest nadal zbyt wolny w stosunku do potrzeb rozwój sieci kanalizacyjnej. Sieć kanalizacyjna ma charakter wtórny, a jej rozwój jest ściśle uwarunkowany dostępnością do wodociągów i wyższą od nich złożonością techniczną oraz kapitałochłonnością inwestycji. Całkowita długość eksploatowanej sieci kanalizacyjnej wynosiła 6442,9 km i stanowiła 4,2% długości tej sieci w Polsce oraz 30,3% długości sieci wodociągowej w województwie. Rozpatrując przestrzenny układ sieci pomiędzy obszarami miejskimi a wiejskimi województwa, podobnie jak w Polsce, na obszarach wiejskich skoncentrowana była większość (57%) sieci kanalizacyjnej. Od 2014 r. dostrzec można wyraźny spadek inwestycji w infrastrukturę kanalizacyjną zarówno w skali kraju, jak i w województwie, gdzie w 2017 r. oddano do eksploatacji 57 km sieci kanalizacyjnej, tj. o 47% mniej niż roku 2016. Pod względem dynamiki jej rozwoju wyróżniał się tylko powiat biłgorajski, w którym wybudowano 23,3 km sieci. W konsekwencji województwo lubelskie w stosunku do ubiegłego roku spadło z 9 na 13 miejsce w kraju pod względem długości oddanej do eksploatacji nowej sieci kanalizacyjnej. W 2017 roku odnotowano prawie 4,2 tys. awarii sieci kanalizacyjnej tj. o 6,4% mniej niż w roku ubiegłym.

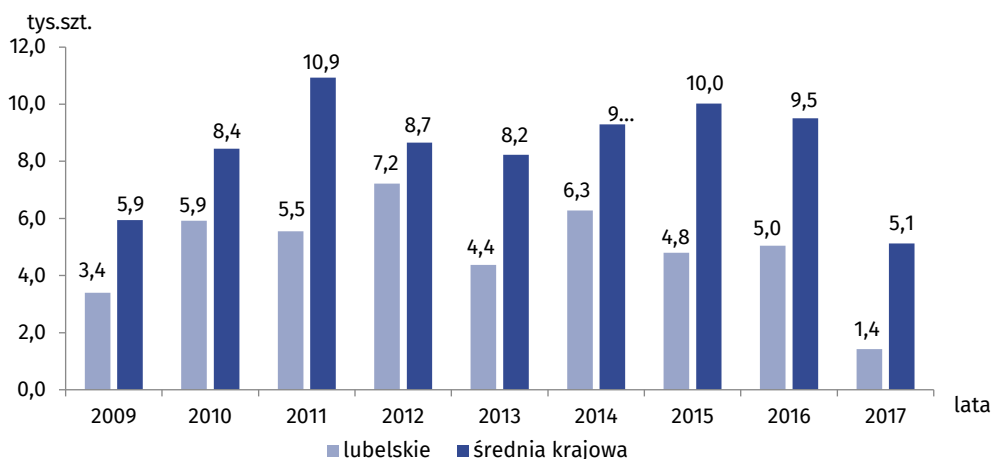
Rozbudowa kapitałochłonnej sieci kanalizacyjnej nie nadąża za rozwojem sieci wodociągowej.

Wykres 3. Sieć kanalizacyjna oddana do eksploatacji

Jednym z efektów rozbudowy sieci kanalizacyjnej są nowe podłączenia budynków. Analogicznie do sieci wodociągowej liczba przyłączy kanalizacyjnych nie jest wyłącznie związana z nowymi inwestycjami w sieć kanalizacyjną, ponieważ rozbudowa przyłączy odbywa się również na już istniejących odcinkach sieci sanitarnej. W 2017 roku na terenie województwa lubelskiego 53,9% wszystkich przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania znajdowało się w miastach. Najwięcej budynków mieszkalnych podłączono do tego typu sieci w powiatach biłgorajskim (363), lubelskim (306) i włodawskim (228), natomiast najmniej w powiatach ryckim (27), janowskim (17) i opolskim (13).

Wykres 4 Nowo oddane przyłącza kanalizacyjne do budynków mieszkalnych

W 2017 r. w województwie lubelskim ogólnospławną siecią kanalizacyjną odprowadzono 44,3 hm³ ścieków bytowych z gospodarstw domowych oraz budynków użyteczności publicznej. Szacuje się, że na obszarze województwa z ogółu budynków mieszkalnych tylko 28,7% było podłączonych do sieci kanalizacyjnej. Nie uwzględniając miast na prawach powiatu, największy udział budynków wyposażonych w urządzenia kanalizacji sieciowej (powyżej 35%) odnotowano w powiatach biłgorajskim, lubartowskim i puławskim, natomiast najmniejszy (poniżej 15%) w powiatach zamojskim i lubelskim. W województwie lubelskim występują dysproporcje w wyposażeniu w urządzenia kanalizacji sanitarnej pomiędzy miastem i wsią. W 2017 r. na obszarach wiejskich udział budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej wynosił zaledwie 15,9% i był niemal czterokrotnie mniejszy niż udział budynków podłączonych do sieci wodociągowej. Pomimo systematycznej rozbudowy sieci kanalizacyjnej w dalszym ciągu większa część gospodarstw domowych, szczególnie na terenach nieurbanizowanych, korzysta ze zbiorników bezodpływowych lub oczyszczalni przydomowych. Pozytywnym aspektem gospodarki ściekowej jest fakt, iż w województwie lubelskim wszystkie odprowadzane siecią kanalizacyjną ścieki kierowane są do oczyszczalni.

Na terenach wiejskich o niskiej koncentracji ludności budowę sieci kanalizacyjnej zastępuje się systemami rozproszonymi w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gęstość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

Poziom wyposażenia województwa lubelskiego w sieci wodociągowe i kanalizacyjne jest niższy w porównaniu z innymi województwami. Dobre wyposażenie niektórych powiatów w kanalizację wiąże się z konsekwentnym finansowaniem przez gminy inwestycji w infrastrukturę ochrony środowiska w odniesieniu do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Jednym z powodów wolniejszego niż w poprzednich latach rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej w kraju i w województwie lubelskim jest brak celowości jej rozbudowy na terenach, na których zaludnienie lub działalność gospodarcza nie są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni lub końcowego punktu zrzutu. Na tego typu obszarach racjonalne jest inwestowanie w budowę oczyszczalni przydomowych lub zbiorników bezodpływowych. Równie istotnym powodem wpływającym na tempo i skalę inwestycji kanalizacyjnych są zróżnicowane możliwości finansowe gmin i przedsiębiorstw komunalnych.

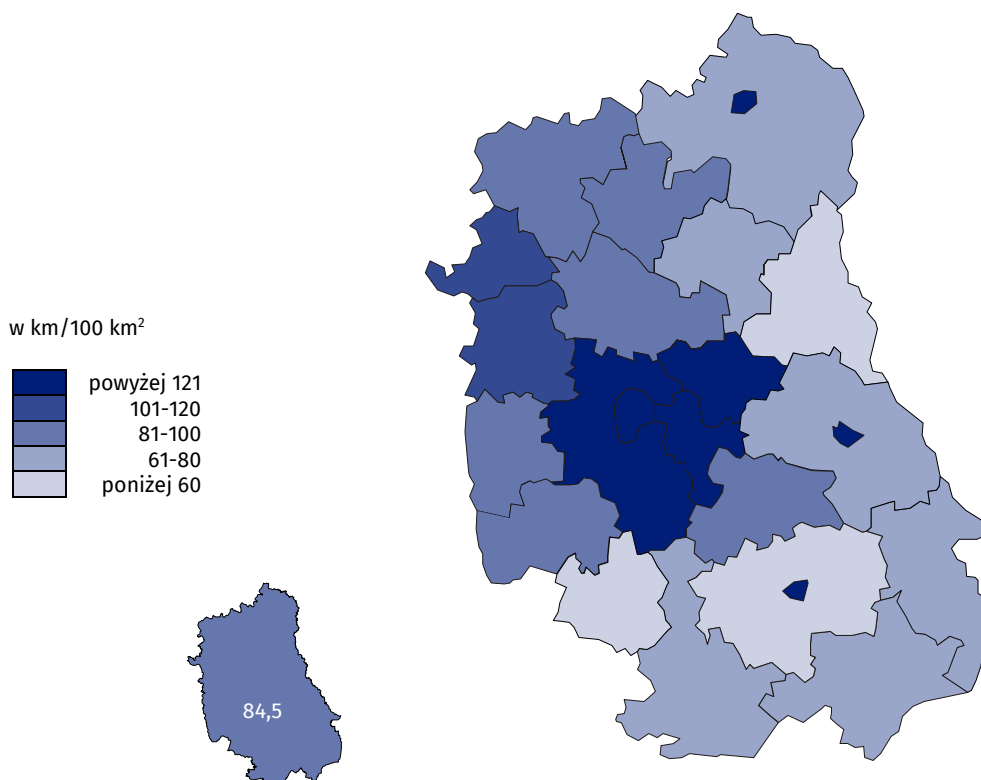
Tabl. 2 Wybrane wskaźniki z zakresu gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej

Wyszczególnienie	Polska		woj. lubelskie	
	2016	2017	2016	2017
Gęstość sieci w km/100km ² :				
wodociągowej	96,3	97,2	84,1	84,5
kanalizacyjnej	49,3	50,1	25,7	25,6
Wyposażenia budynków w instalacje sieciowe w %:				
wodociągowe	87,8	88,0	80,3	80,6
kanalizacyjne	50,8	51,5	28,6	28,7

W 2017 roku przeprowadzone w województwie lubelskim inwestycje nie spowodowały znacznego wzrostu gęstości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Na 100 km² przypadało 84,5 km sieci wodociągowej, przy 97,2 km w kraju. Zanotowany w województwie wzrost gęstości sieci o 0,1 km był dużo niższy niż średnia w Polsce, która wynosiła 0,9 km. W układzie przestrzennym największe zagęszczenie sieci wodociągowej (poza miastami na prawach powiatu) występowało w powiatach lubelskim, łęczyńskim i świdnickim, natomiast najmniejsze na terenach powiatów janowskiego, włodawskiego i zamojskiego.

Sieć kanalizacyjna charakteryzuje się mniejszą gęstością niż sieć wodociągowa, zarówno na terenach miejskich jak i wiejskich.

Mapa.2 Gęstość sieci wodociągowej w województwie lubelskim w 2017 r.

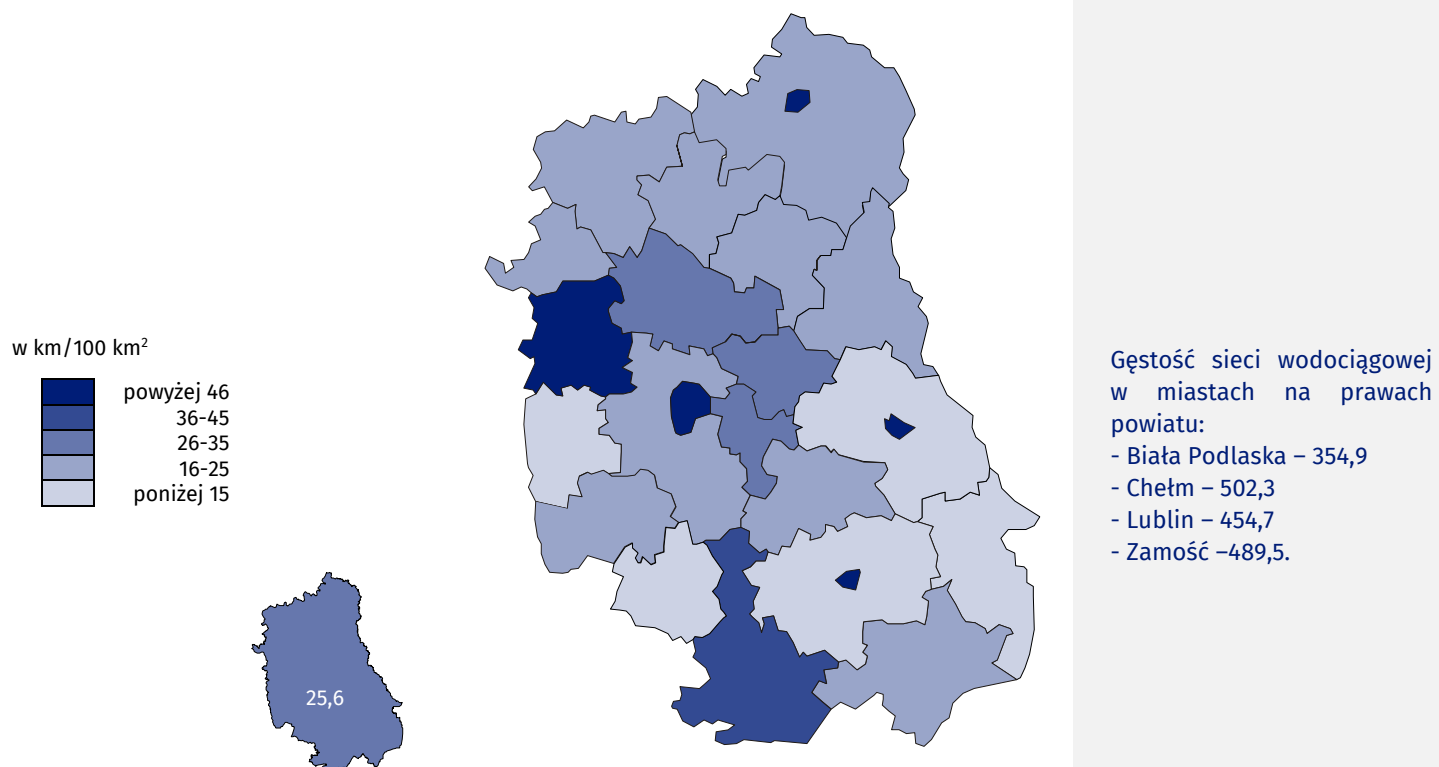
Gęstość sieci wodociągowej w miastach na prawach powiatu:

- Biała Podlaska – 382,0
- Chełm – 524,4
- Lublin – 442,7
- Zamość – 524,4.

Znaczne dysproporcje gęstości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej pomiędzy miastami i wsią wiążą się z brakiem ekonomicznego uzasadnienia budowania sieci kanalizacyjnych na obszarach wiejskich i zastępowaniem ich systemami rozproszonymi w postaci oczyszczalni przydomowych lub zbiorników bezodpływowych (szamba). Na przestrzeni ostatnich lat różnice te jednak stopniowo się zmniejszyły, na co istotny wpływ miały: inwestycje dofinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013 oraz czynniki środowiskowe, społeczne, techniczne i ekonomiczne. W województwie lubelskim na 100 km² przypadało 25,6 km sieci kanalizacyjnej przy 50,1 km

w kraju. Największe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej (poza miastami na prawach powiatu) występowało w powiecie puławskim, a następnie w biłgorajskim, natomiast najmniejsze w powiatach janowskim, chełmskim, zamojskim, hrubieszowskim i opolskim.

Mapa3. Gęstość sieci kanalizacyjnej w województwie lubelskim w 2017 r.

Opracowanie merytoryczne:
**Ośrodek Statystyki Gospodarki
Mieszkaniowej i Komunalnej**
Ilona Wnuk
Tel: 81 533 29 31
e-mail: i.wnuk@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Informatorium
Osoba ds. kontaktów z mediami
Elżbieta Łoś
Tel: 81 533 27 14
e-mail: E.Los@stat.gov.pl

 www.stat.gov.pl

 @GUS_STAT

 @GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Gospodarka wodociągowa i kanalizacyjna w 2016 r.](#)

[Infrastruktura komunalna w województwie lubelskim w latach 2011-2015](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Wodociąg](#)

[Sieć rozdzielcza wodociągowa](#)

[Przyłącza wodociągowe](#)

[Straty wody w sieci wodociągowej](#)

[Kanalizacja](#)

[Sieć kanalizacyjna ogólnospławna](#)

[Przyłącza kanalizacyjne](#)